

Spadek po rodzicach. Jak wygląda jego dziedziczenie?

Kiedy umierają rodzice, ustawowo dziedziczącymi spadek zostają dzieci. Nie zawsze jednak sytuacja prawna i rodzinna jest na tyle przejrzysta, by nastąpiło to szybko i bez komplikacji.

Kluczową kwestią w dziedziczeniu jakiegokolwiek spadku jest testament. Jeżeli nie został on sporządzony, spadek po rodzicach ustawowo przechodzi na dzieci zmarłego (i ewentualnego małżonka, jeśli ten wciąż żyje). Spisywanie testamentów nie jest w Polsce praktyką powszechną, najczęściej więc w sytuacjach spadkowych dochodzi do dziedziczenia według prawa, co nie oznacza, że cały proces jest łatwiejszy do przeprowadzenia.

Ile wynosi spadek po rodzicach?

Wysokość spadku po rodzicach jest oczywiście uzależniona od tego, jaki majątek udało im się zgromadzić w ciągu życia. **Ustawowo dzieci dziedziczą w równych częściach, prawo spadkowe jednak nie określa, jakie konkretnie dobra przypadną danemu spadkobiercy.** Jeśli więc nie został spisany testament, w którym spadkodawca mógłby to określić, dziedziczący są zmuszeni do równego podziału tego, co pozostawili po sobie rodzice.

Według ustawy dobra wchodzące w spadek po rodzicach dzielone są wyłącznie według ich wartości materialnej, niesentymentalnej. **Jeśli więc dziedziczącym zależy na konkretnym podziale spadku, który niekoniecznie wedle prawa spadkowego byłby sprawiedliwy względem wartości materialnej, strony muszą to ustalić między sobą, zanim sąd lub notariusz wyda stosowne formalne oświadczenie.** Oczywiście im mniej spadkobierców, tym łatwiej rozstrzygnąć kwestie podziału majątku na konkretne części.

Kto przyznaje spadek po rodzicach?

Sprawy spadku po rodzicach można w każdym momencie załatwić w sądzie. W sytuacji śmierci rodziców lub jednego z nich jest możliwe również skorzystanie z pomocy

notariusza. **Sąd przeprowadza postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku, natomiast notariusz może pomóc uzyskać spadkobiercy notarialne poświadczenie dziedziczenia.** Oba dokumenty będą potwierdzały prawo spadkobiercy do dziedziczenia konkretnego majątku.

Ze spadkiem wiąże się obowiązek podatkowy, jednak w przypadku dziedziczenia spadku po rodzicach, można uniknąć jego płacenia. Żeby tak się stało, należy zgłosić fakt nabycia spadku w Urzędzie Skarbowym na specjalnym formularzu. Spadkobierca ma na to 6 miesięcy i jest to czas liczony od chwili, gdy uprawomocniło się orzeczenie sądu, które stwierdza nabycie spadku, albo został uzyskany akt poświadczenia dziedziczenia.

Spadek po rodzicach — zasady dziedziczenia

Jeżeli nastąpiła śmierć tylko jednego z rodziców, dzieci muszą podzielić się spadkiem po rodzicach z małżonkiem zmarłego. Wedle prawa nie może on otrzymać mniej niż jednej czwartej całego spadku. Kluczowe będzie stwierdzenie wspólności majątkowej — jeśli takowa wystąpiła, małżonek automatycznie dziedziczy, wraz z dziećmi zmarłego w równych częściach. Dokładne zasady dziedziczenia w małżeństwie ze wspólnością majątkową określają jednak przepisy Kodeksu cywilnego o współwłasności.

Jeżeli wystąpiła rozdzielność majątkowa — spadkiem określa się majątek osobisty zmarłego i ten właśnie dziedziczony będzie przez jego dzieci. Wówczas małżonek zmarłego nie ma prawa do jego majątku. Mowa tu raczej o sytuacji, kiedy **małżonkiem zmarłego rodzica nie jest drugi rodzic, a niespokrewniona ze spadkobiercami osoba. Spadek po rodzicach — w sytuacji śmierci obojga z nich zawsze będzie ustawowo przysługiwał dzieciom w równych częściach, bez obowiązku dzielenia się nim z kimkolwiek.**

Spadek po rodzicach a prawo do zachowku

Z kwestią zachowku mogą mieć do czynienia ci spadkobiercy, którzy poprzez testament zostali pozbawieni prawa do udziału w spadku po rodzicach. Jeśli po śmierci danej osoby, okazuje się, że zdążyła ona spisać testament, będzie on dokumentem decydującym, wykluczającym dziedziczenie ustawowe. **Testament zawsze**

ma pierwszeństwo przed zasadami dziedziczenia według Kodeksu cywilnego. Jeśli rodzice z jakiegoś powodu zdecydowali się pominąć dziecko z dziedziczenia majątku, może ono ubiegać się o tzw. zachówek.

Zachówek ma na celu zabezpieczenie tych, którzy dziedziczyliby ustawowo, ale poprzez testament zostali tego prawa pozbawieni. Wartość zachowku obliczana jest indywidualnie dla każdego przypadku. W tej kwestii kluczowe bowiem są np. ewentualne darowizny przekazane dziecku przez rodziców jeszcze przed śmiercią. **Zazwyczaj jednak zachówek wyniesie dokładnie połowę wartości tego, co dziecko otrzymałoby w spadku po rodzicach automatycznie, gdyby ci nie spisali testamentu.**

Spadek po rodzicach w praktyce

Wydaje się, że sytuacja dzieci dziedziczących spadek po rodzicach jest dosyć łatwa. Prawo spadkowe stoi bowiem po ich stronie, pozwalając na ustawowe dziedziczenie, a w przypadku pominięcia w testamencie, dając prawo do zachowku. **Rodzic może jednak całkowicie pozbawić dziecko prawa do spadku i dzieje się to poprzez wydziedziczenie.** Następuje ono poprzez spisanie testamentu, a powód wydziedziczenia powinien wynikać z jego treści. **Takiemu dziecku zostaje również odebrane prawo do zachowku.**

Jeśli jednak testament nie wyklucza dzieci z prawa do spadku albo w ogóle nie został spisany, spadkobiercom wystarczy dostarczyć odpowiednie dokumenty potrzebne do złożenia w sądzie o spadek po rodzicach.

By stwierdzić nabycie spadku w sądzie, lub u notariusza, konieczne jest dostarczenie:

1. odpisu skróconego aktu zgonu osoby zmarłej (i aktu małżeństwa, jeżeli żyje małżonek zmarłego),
2. wypisu z oryginału testamentu notarialnego lub oryginału testamentu ręcznego,
3. odpisu skróconych aktów stanu cywilnego spadkobierców (akty urodzenia mężczyzn i niezamężnych kobiet, akty małżeństwa kobiet zamężnych).